

KIRSAL ÇEVRE ve ORMANCILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA DERNEĞİ
The Research Association of Rural Environment and Forestry

9 Mart 1998

Sayı : F-1998/

Konu : “Kırsal Kalkınmada Ekolojik Boyut” Konulu Eğitim

TKV Kırsal Kalkınma Programları Koordinatörlüğü
Ankara

27 Şubat – 1 Mart 1998 tarihleri arasında birlikte gerçekleştirdiğimiz “**Kırsal Kalkınma da Ekolojik Boyut**” konulu eğitim çalışmasına ilişkin değerlendirmelerimizi ve önerilerimiz içeren notu ekte bilginize sunuyoruz.

Derneğimizi ve özellikle de eğitmenlerimizi son derece zenginleştiren bu etkinliği birlikte gerçekleştirmekten hoşnuduz. Bu işbirliğinin süreceği umuduyla teşekkür ediyor ve başarılar diliyoruz.

Saygılarımızla.

Yücel ÇAĞLAR

KIRSAL ÇEVRE ve ORMANCILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA DERNEĞİ
The Research Association of Rural Environment and Forestry

**“KIRSAL KALKINMADA EKOLOJİK BOYUT”
SEMİNERİ DEĞERLENDİRİLMESİ**

SUNUŞ

Ekolojik dengenin korunması kaygısının ülkemizde giderek yaygınlaşması, kuşkusuz sevindirici bir gelişmedir. Ancak, bu gelişmenin, giderek bir kavram fetişizmine dönüştüğü ve yalnızca duyarlı, erdemli kişilerin özverili davranışlarıyla çözümlenecek bir sorun olarak algılandığı da bir gerçektir. Sanılmaktadır ki, bu sorun yalnızca, eksik ve/veya yanlış bilgilenden kaynaklanmaktadır ve yine sanılmaktadır ki, yaşama etkinliklerine içselleştirilmeyen yaklaşımlarla da çözümlenebilecektir. Derneğimiz ise, sorunu, öncelikle bir kültürlenme, giderek de bir yaşama biçimi sorunu olarak algılamakta, yeterli ve doğru bilgilenebilir de ancak bağlamda gerekli görmektedir. Derneğimiz bu yanlış yaklaşımı öncelikli bir sorun olarak görmekte ve aşılmasına katkıda bulunmaya çalışmaktadır. “**Kırsal Kalkınmada Ekolojik Boyut**” seminerinin içeriği ve eğitmenleri bu yaklaşımla belirlenmiştir. Seminer öncesinde ve sonrasında katılımcılara yönelik soruşturmanın sonuçları ve eğitmenlerimizle birlikte üç gün boyunca yaptığımız gözlemler de bu yaklaşımın büyük ölçüde doğru olduğu doğrultusundadır.

1. Yöntem

Seminerin değerlendirilmesi sırasında iki teknikten yararlanılmıştır: Ekte bir örneğini verdiğimiz soru formu aracılığıyla (Ek 1) katılımcıların seminer öncesi bakış açılarının ne olduğu ve sahip oldukları bilgi ve deneyim birikimini “ekolojik boyut” temelinde nasıl sentezleyebildikleri saptanmaya çalışılmıştır. Aynı form, seminer sonrasında da aynı koşullarda doldurularak seminerin bakış açıları üzerindeki etkileri belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu arada, eğitmenler, gerek sunuşlar, gerekse dinlenme araları ve yemekler sırasında gözlemler yapmış ve bu gözlemlerini kendi arasında tartışarak ortak yargılar ve öneriler geliştirilmiştir.

2. Sonuçlar

a) Soruşturma Sonuçları

Soruşturma formunda yedisi açık uçlu olmak üzere 13 soruya yer verilmiştir. Katılımcıların bilgi düzeyini ölçmekten çok “ekolojik boyutu” **algılama biçimleri** sorgulanmaya çalışılmıştır. Herhangi bir olumsuz tepki alınmadan doldurulan formların toplu dökümleri aşağıda verilmektedir:

Çizelge 1: Soruşturma Sonuçlarının Toplu Dökümü

Yanıtlar/Yaklaşımlar/Durumlar	Sayı	
	İlk Soruşturma	İkinci Soruşturma
Yanıtsız	42	45
Anımsayamama	28	13
Doğru Yanıt	8	41
Yanlış Yanıt	50	39
Beklenen Yanıt	43	48
Sayılan Kişi Adı	1	10
Süre Bitmeden Tamamlayan	0	3

Çizelgede sayısal olarak sergilenen sonuçlara göre seminer, katılımcıların bakış açıları üzerinde etkili olmuştur. Bu etkinin “olumlu” yönde olduğu söylenebilir. Ancak, sorulara verilen “yanlış” ve “beklenmeyen” yanıtların içeriği olgunun algılanma, daha somut bir söyleyişle de soruların kavranma biçiminin son derece anlamlı olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, yurttaşlarımız arasında giderek yaygınlaştığı gözlemlenen “sistemsiz düşünme” ve “sistemsiz aktarma” sorununun katılımcılar arasında da göz ardı edilemeyecek denli yaygın olduğu söylenebilir. Bu, seminerde yeterince aşılabilmesi;

- Katılımcıların uygulayıcı kimliklerinin ağır basması;
- Katılımcıların “*bilinçli bilmezlik*” ilkesini yaşama geçirememeleri;
- Sunuşların içerik, söylem ve teknik yönlerden yeterince etken olamaması
- Programın “yoğun” olması

ile açıklanabilecek bir olumsuzluk olarak değerlendirilmiş; ancak, hangisinin ağırlıklı olduğuna karar verilememiştir.

Öte yandan, yanıtların soruların içeriğine göre dökümü daha anlamlı ipuçları vermektedir

Çizelge 2: Soruşturma Sonuçlarının Sorulara Göre Dökümü

SORULAR	YANITLAR																			
	Doğru		Yanlış		Yanıtız		Anımsama		a		b		c		d		e		f	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
1	2	8	7	4	9	7														
2					3	2			5	6		2	6	2	2		1	3	1	2
3					2	2			1	2	10	11	5	3						
4					1	1					11	14	3		3	3				
5	2	4	5	8	5	4	6	2												
6		11	15	4		2														
7	2	8	14	9	1	2														
8						2				2	1		3	7	13	5				
9					2	3			6	4	2	2	6	9	1					
10					1	3				1	7	6	7	4		1	2	3		1
11			4	6	5	6	8	4												
12	1	3	1	5	8	5	7	3												
13	1	7		3	5	4	7	2												
TOPLAM	8	41	46	39	42	43	28	11	12	15	31	35	30	25	19	9	3	6	1	3

b) Gözlemler

Eğitmenler arasında gözlemlere dayalı olarak yapılan değerlendirmeler sırasında, aşağıda başlıcaları sıralanan ortak saptamalar yapılmıştır.

- Katılımcılar yeterince istekli, ancak, içinde buldukları kültürel durum, yaşama beklentilerini kanıksanmış ve kabullenmiş;
- Programın içerik tasarımı uygun;
- Eğitmenler coşkulu, yeterince bilgili; ancak, söylem biçimleri ile görsel ve sözel donanımları yetersiz; aralarında terminolojik ve bakış açısı farklılıkları var;
- Uygulama alanından örneklemelerle ilişkilendirme son derece az;
- Salon, etkinliğin söyleşi ortamında gerçekleştirilebilmesi yönünden uygun değil;
- Etkinlik sorumlusunun katılımı sağlama çabası yeterli

3. Öneriler

“Ekolojik boyut” olgusunun bakış açılarına, değer yargılarına ve dolayısıyla da yaşama biçimlerine içselleştirilebilmesi için de aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Temel ekolojik kavramları içeren bir sözlük hazırlanmalı ve uygulama alanlarından örnek olaylarla bezenmelidir
- Çeşitli ekosistemleri tanıtıcı kitapçıklar/notlar hazırlanıp yayımlanmalı/çoğaltılmalıdır.
- Proje tasarım aşamalarında, “çevresel etki değerlendirmesi” yapılması gereği getirilmeli; bu amaçla, çeşitli ekosistemler yönünden anlamlı soruları içeren “kontrol çizelgesi” formatları geliştirilmelidir. Bu değerlendirmelerin projelerin uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi aşamalarında da yapılması sağlanmalıdır.
- Sorun özelinde (konu, yöre, yöntem vb) “ekolojik” değerlendirme yapabilecek kişilerden bir “danışmanlar havuzu” oluşturulmalıdır.
- Özellikle alanda görevli personelin ilişki içinde bulunduğu ve bulunabileceği kesimlere (kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar, yetişkin erkekler; yerel yöneticiler ve etkililer vb) yönelik söyleşi yapma çabaları desteklenmeli ve yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.